

УДК 330.3:665.6

Юрченко В. І.¹, Хиль А.А.²

¹канд. наук з держ. упр., доц. НУ «Запорізька політехніка»

²студ. гр. ІФ-118 НУ «Запорізька політехніка»

ЕКОНОМІКА АГРАРНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ COVID-19

Під час пандемії основним завданням підприємств агропромислового комплексу є підтримання безпечних умов праці (соціальне дистанціювання, масковий режим, дезінфекція рук, робочих місць тощо) з метою недопущення спалахів COVID-19, оскільки останні можуть повністю зупинити роботу підприємства, а отже, спричинити значні фінансові збитки. Необхідним є постійне підвищення якості продукції агропромислових підприємств, бо вимоги до фітосанітарних і ветеринарних показників в умовах пандемії постійно зростають. Сьогодні існує безліч проблем, які виникають у виробників продукції агропромислового комплексу щодо її сертифікації за міжнародними стандартами та з огляду на перспективу виходу української сільськогосподарської продукції на зовнішній ринок.

Формування та реалізація експортного потенціалу підприємств агропромислового комплексу у 2015–2019 рр. та в умовах пандемії COVID-19. за 2015–2019 рр. засвідчує, що найбільшу частку в експорті займають продукти рослинного походження, а в імпорті – готові харчові продукти. Загалом варто зазначити, що аналіз лише кількох показників засвідчує сировинну спрямованість експорту. Перше місце в українському експорті сільськогосподарської продукції посідає кукурудза, а її основними покупцями є Китай, Єгипет, Туреччина, Ізраїль. На другому місці –

соняшникова олія, яку найбільше купують Індія, країни ЄС, Китай. І на третьому місці – пшениця, основними імпортерами якої у 2019 році були Єгипет, Бангладеш, Туреччина. Загалом до п'ятірки основних імпортерів української сільськогосподарської продукції у 2019 році увійшли Китай, Єгипет, Іспанія, Нідерланди і Туреччина. Відповідно в умовах пандемії зміни на цих ринках будуть найбільш уразливими для українського агропромислового сектору.

У I кварталі 2020 р. зовнішня торгівля ще не відчула суттєвого впливу пандемії. Однак, на відміну від січня-квітня 2020 р., вже у травні зазнала суттєвого впливу обмежень, запроваджених країнами через пандемію коронавірусу (порівняно з травнем 2019 р. загальний товарообіг в усіх групах УКТЗЕД скоротився на 27,3%). Якщо аналізувати зовнішню торгівлю сільськогосподарською та продовольчою продукцією, то варто зазначити, що відбулось зниження лише за експортом живих тварин і продуктів тваринного походження (на 15%), водночас темпи зростання імпорту в I-IV групі за УКТЗЕД перевищили темпи зростання експорту. На мікрорівні можливі спалахи коронавірусної інфекції на підприємстві, що може на певний час вивести його з робочого режиму. Також такими викликами є зниження конкурентоспроможності підприємства, послаблення фінансової стійкості.

Згідно з рекомендаціями Всесвітньої організації охорони здоров'я Міністерство охорони здоров'я України поділило Україну на різні зони карантину, тому такі обмеження в певних регіонах, областях, районах можуть впливати на функціонування підприємств агропромислового комплексу. До викликів на макрорівні необхідно віднести обмеження на експорт продукції агропромислового комплексу, зниження купівельної спроможності населення, нестабільність валютно-фінансової системи тощо.

На глобальному рівні існує ймовірність довготривалої пандемії, обмеження на імпорт продукції українського агропромислового комплексу, зниження купівельної спроможності населення основних країн-імпортерів.

Отже, основними шляхами мінімізації ризиків для сільського господарства через застосування розробленої стратегії розвитку аграрного сектору України в період коронавірусної кризи, які вони мають виконати для забезпечення позитивного сценарію розвитку галузі в умовах пандемії, є:

- забезпечити дотримання карантинних норм на підприємствах: температурний скринінг, масковий режим, дезінфекцію рук, налагодити співпрацю з контрагентами через засоби телефонного та електронного зв'язку, за можливості обмежити відвідування підприємств сторонніми особами. Цей захід є надзвичайно важливим і першочерговим, адже у разі спалаху коронавірусної хвороби на підприємстві може паралізуватись повністю його робота;

- врахувати той факт, що вироблена продукція може бути продана несвоєчасно через фінансові та логістичні чинники, тому необхідно передбачити можливість складування з метою якомога якіснішого збереження;

- переглянути асортимент продукції. Такий захід необхідний для того, щоб підприємство могло швидше адаптуватись до змін на споживчому ринку, оскільки коронавірусна криза суттєво вплинула на споживчі можливості;

- оптимізувати використання енергоресурсів, пально-мастильних матеріалів, фінансів. Це необхідно для того, щоб максимально знизити витрати виробництва і не допускати нераціонального використання коштів.